

(Συνέχεια από τη σελίδα 4)

πίστευσα- κόπηκαν αναμνήσεις, χαρές, έρωτες, δημιουργία, ήλιος, παιχνίδια... Μια ζωή. Παρελθούσα όμως...

☆☆☆

Δεν πέρασε μια βδομάδα κι ένα πρωί ξύπνησα απότομα. Δυνατός, παράξενος θόρυβος. Πρωτόφαντο μηχανήμα είχε εγκατασταθεί στη γειτονιά. Ξέρετε από αυτά τα επιτεύγματα της σύγχρονης μηχανικής που τα χρησιμοποιούμε για να γκρεμίσουμε τα χαμόσπιτα και να αναγειρούμε τις πολυώροφες πολυκατοικίες. Χρήσιμο μηχανήμα, αποδοτικό, με τιπάνεια δύναμη, σχεδόν αυτόματη λειτουργία, όμως ψυχρή, χωρίς συναίσθημα, χωρίς καμμό και μεράκι.

Στη βάση της κορυφής του, υπήρχε ένα κουβούκλιο, μια μικρή καμπίνα, και μέσα ήταν ο χειριστής του μηχανήματος. Οι άηθοι στο έδαφος επικοινωνούσαν με ασύρματο. Και δόστου μανούβρες, να το κουμάντο. Κι ο ανθρώπινος εκεί ψηλά μεταξυ ουρανού και γης, με κινήσεις των χεριών του, σχεδόν παλμικές, κατάφερνε και πειθαρχούσε το "προϊστορικό αυτό τέρας". Ωσπου κάποια στιγμή πήρε τη δεσπόζουσα θέση στο δρόμο. Άρχοντας, κυρίαρχος, εξουσιαστής...

Και τότε κατάλαβα... Θα γκρεμίσουν το διπλανό σπιτάκι.

Συνθησισμένο πράγμα, είπα μέσα μου. Να 'τανε το μοναδικό... Ο κανόνας είναι...

Δεν πρόλαβα να τελειώσω τη σκέψη μου και το μηχανήμα άρχισε το "έργο" του. Μέσα σε μια ώρα είχε γκρεμίσει το σπίτι.

Φορτηγά, πήγαιναν και έρχονταν. Φόρτωναν τα "κατακάθια" μιας ζωής, κι έφευγαν. Γύριζαν άδεια.

-Πού πάνε αυτά τα φορτηγά, γεμάτα; Ρώτησα τη γυναίκα μου.

-Μα, πού αλλού; Στη χωματερή. Πού θα πετάξουν τα μπάζα; Στο δρόμο; Ήταν η απάντησή της.

Δε μίλησα. Μόνο θυμήθηκα πως υπάρχει κι άλλη χωματερή. Εκεί συμπιέζονται και θάβονται τα σκουπίδια. Εδώ..., οι άνθρωποι!!!, οι σχέσεις, οι αναμνήσεις, οι απόψεις και η δημιουργία!

☆☆☆

Το έργο προχώρησε. Ένας, κι άλλος, κι άλλος ο όροφος... Πολυώροφη οικοδομή. Έτοιμη πλέον να δεχτεί τις οικογένειες. Έτσι, όπως κι άλλες πολυκατοικίες-τσιμεντένια κουτιά- όπου οι άνθρωποι στριμωχτήκανε φαμίλιες και φαμίλιες κι ούτε βλέπονται ούτε χαιρετιούνται.

Τέλειωσε η πολυκατοικία. Πώς τελειωσε ούτε που το κατάλαβα. Δεν διαπίστωσα ποτέ την επιθυμία της δημιουργίας, το μεράκι του δουλειού, τη λαχτάρα του τελειώματος... Δεν είδα τίποτε απ' όλη αυτά... Απρόσωπα "άγευστα" και "άοσμα", όπως ξεκίνησαν, έτσι και τελειώσαν.

Τα μάζεψαν κι έφυγαν...

Κι έμεινα μόνος μου στο παράθυρο να κοιτάζω, "αγκαλιά" με τις αναμνήσεις μου...

Πίσω, πολύ πίσω... Στην Άγναντα... Τότε... Εκεί...

Εκεί, όπου το ανθρώπινο χέρι σπιθαμή προς σπιθαμή, πέτρα με πέτρα ύψωνε το οικοδόμημα.

Εκεί, όπου κυριαρχούσε η συντροφικότητα και η αλληλοβοήθεια.

Εκεί, όπου στο πρόσωπο των εργατών φαινόταν η χαρά της προσωπικής δημιουργίας.

Εκεί, όπου το τέλειωμα του σπιτιού βεβαίωνε πανηγυρικά ο Κίτσο Ποθύζος, αλλιά και τόσοι άηθοι πανάξιοι αρχιεργάτες που, ανεβασμένοι στον καβαλήρη, δημοσιοποιούσαν το δώρο του καθενός.

Ε, καλωσόρισες. Το δώρο του.....

Να ζήσει, να ζήσουν τα παιδιά του,

αυτός και η οικογένειά του, κι ό,τι ποθεί η καρδιά του, να το βρει μπροστά του...

Χρίστος Α. Τούμπουρος

Γ. Έλασα!!!, Φουρνέλοσο!!!

Ο Αγναντίτης γεμάτος λιθάρια κάτασπρα, μεγάλα, πολύ μεγάλα, αλλιά και μικρά.

Ποιος τα 'βαλε εκεί, αφού δεν το ξέρουμε, το εναποθέτουμε στο Θεό.

Τα νερά που 'ρχονταν απ' το βουνό τις περισσότερες φορές κουβαλούσαν τις πέτρες κι άφριζαν και άσπριζαν από το κακό τους. Όταν όμως έρχονταν κατεβασιά μούγκριζαν παρασύροντας ό,τι έβρισκαν μπροστά τους. Πολλές φορές και την ξύλινη γέφυρα που ένωνε τους δύο μαχαλάδες.

Χαζεύαμε τις μεγάλες πέτρες που αυτές κατάφερναν να αντισταθούν, αλλιά και αυτές καμιά φορά αλλιάζαν τη θέση τους και αλλιάζαν τη ροή του νερού.

Έπρεπε το νερό να βάλει μυαλό και να μην κάνει ό,τι θέλει.

Κάθισαν λοιπόν στα γραφεία τους οι ασχολούμενοι με τη φύση και είπαν:

Να γίνουν φράγματα και να περιοριστεί η κοίτη του ποταμού. Να κομματιαστούν οι μεγάλες πέτρες και να χρησιμοποιηθούν.

Το χωριό είχε ζωντανούς ανθρώπους. Εργάτες και τεχνίτες ήβέντες, που για να θρέψουν τις οικογένειές τους και να σπουδάσουν τα παιδιά τους πήγαιναν με τα πόδια στο Καρπενήσι, καβαλικεύοντας τα βουνά.

Άντε τώρα τα στρουμπήθια να κομματιαστούν και ο τεχνίτης, ο "πελεκάνος" να τους δώσει χάρη και ομορφιά.

Ποιος θα κομματιάσει εκεί-

νες τις μεγάλες πέτρες; Στο καφενείο του Λεμονιά γινόταν συζητήσεις και ο λαχνός έπεφτε απ' όλους μονοκούκι θα 'βεγα στο Χρήστο Αυγέρη.

Αδυνατούλης, με γεροδεμένα χέρια και μάτια που 'βγαζαν σπίθες, ανέλαβε και κατέστρωσε το σχέδιο.

Οι μινιδόροι στις δόξες τους. Από το πρωί μέχρι το απόγευμα-ήλιο σε ήλιο το μεροκάματο-ακουγόταν ο μονότονος κρότος της παραμίας, ντραν, ντραν, ντραν, και περιστρέφοντας στις παλάμες το σίδερο, άνοιγαν τρύπες που έφταναν μέχρι τα σωθικά της πέτρας.

Εκεί λοιπόν έρχονταν με την τέχνη του ο Χρήστο Αυγέρης και τις γέμιζε με δυναμίτιδα, μπαρουτί, φιτίλη και ρίπα.

Στο βασίλειο του ήλιου, ακουγόταν η χαρακτηριστική φωνή του.

-Έλα, φουρνέλοσο!!!

Όθιοι κρύβονταν στις κρυψώνες και εμείς, παιδιά τότε, κάναμε σκανταλιές για να διασκεδάσουμε το γεγονός.

Την ώρα που γινόταν η έκρηξη, παίρναμε χαλίγια και τα πετούσαμε στα τσίγκια της σκεπής του σπιτιού της Αλεξάνδρας, για να ακούσουμε μετά από λίγο: Εί, εί, εί! Εμείς το διασκεδάσαμε και το βάζαμε στα πόδια.

Δε θα ξεχάσω το ατύχημα του μπάμπη Κώστα του Στάμου που έχασε την παλάμη του από το φουρνέλο. Ευτυχώς μέχρι εκεί...

Το ποτάμι απαηλάχτηκε από τους ογκόλιθους κι έβαλε μυαλό το νερό.

Ο Αράπογλου, ο Φώτ' Πάνος, ο Μήτσο Βαΐτσος, ο Χρήστο Κολλοβός. Ο Μήτσο Κο-

ντογιώργος, αλλιά και κάποιος Ζαλοκώστας που φώναζε τους εργάτες-βλέπετε η απεργία ήταν άγνωστη-ήταν αυτοί που αλλιάζαν τη φυσική ροή του ποταμού.

Ο πολιτισμός τα ισοπέδωσε όλα και ο μπάμπη Χρήστος ο Αυγέρης σαν μπουρλοτιέρης ίσως να μετάνιωσε που κατ' εντολή αλλιάξε το περιβάλλον.

Δεν ξέρω ο Φώτ' Πάνος να χαιρέται ή να ηγαίνει στο δικό του ποτάμι το Ραφτανίτη που διατηρεί τη φυσική του κατάσταση και να κυνηγάει να πιάσει ψαράκια, νεροφιδάκια, μπακακάρια στις γούρνες. Θα το 'θελε, αλλιά...

-Φωτάκη, πάει ο καιρός που περνούσες τον Ραφτανίτη κατεβασμένο!!!

Η τεχνολογία κάνει ό,τι θέλει. Μη σας φανεί παράξενο το γεφύρι της Πλάκας που τόσοσ θόρυβος γίνεται, να το δείτε στην κορυφή στο Ξεροβούνι. Εκεί θα το βλέπουν όθιο!

Τι λες, γιατρέ Λία Νάστο από τη Σκούπα; Στο τέλος θα μείνεις με τα συνθήματα.

-Έλα, φουρνέλοσο!!!

Χάρις Ε. Ζάχος

Γράφει ο Χάρις Ζάχος Συντη/χος Δάσκαλος

Χρήστος Αυγέρης

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ - ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

«Ο καλύτερος προφήτης για το Μέλλον είναι το παρελθόν».

(Λόρδος Βύρων)

Ποιος θα διαχειριστεί αυτόν τον Δήμο και ποιος τη Νομαρχία; Αυτό είναι το ερώτημα κάθε φορά που προκηρύσσονται οι εκλογές.

Στο άκουσμα των εκλογών για την ανάδειξη των δημοτικών και νομαρχιακών εκπροσώπων, πολλοί είναι εκείνοι που παρουσιάζουν τους εαυτούς τους, ως σωτήρες της περιοχής από όπου κατάγονται και προστρέχουν σε κάποιο συνδυασμό κομματικό, ή να αυτοβαπτιστούν ανεξάρτητοι.

Κατά βάθος σε όλους αυτούς, ξερνούν οι σιαλογόνοι αδένες τους, όπως του σκύλου του Παβλώφ μήπως και στα συρτάρια των Καποδιστριακών δήμων ανακαλύψουν κανένα κομμάτι κρέας.

Και όμως παρότι ο Ιωάννης Καποδίστριας ερχόμενος ως κυβερνήτης στο τότε νεοσύστατο Ελληνικό κράτος, έφερε τις πατάτες από τη Ρωσία, ο σημερινός τις έχει ξεχάσει και η πολιτεία γεμίζει τους δήμους και τις νομαρχίες με φιλέτα κάθε είδους κρέατος.

Έτσι δικαιολογείται η εμφάνιση τόσων πολλών μνηστήρων της εξουσίας της τοπικής αυτοδιοίκησης, που ξεσηκώνουν τα φιλοπρόδοα αντανάκλαστικά τους με κάθε είδους υποσχέσεις.

Και συ λαέ εκμαυλισμένη κατά το γνωστό τραγούδι (και συ λαέ βασανισμένη), αρωγός και συμπαραστάτης με την ψήφο σου επισφραγίζεις την τετραετή πορεία όλων αυτών των απόμων και την πρακτική τους.

Οι μαζικές αντιλήψεις ζουν περισσότερο από τις καταστάσεις που τις γέννησαν και μεταφέρονται από γενιά σε γενιά με την έννοια τίποτα δεν αλλάζει σε αυτόν τον τόπο. Έτσι τα κόμματα εξακολουθούν να είναι αναντικατάστατα, αφού η διαβρωτική μικροπολιτική τους εγκλωβίζει όχι μόνο τον πολίτη, αλλά και τον απλό πολίτη προκειμένου να εξυπηρετήσει τα μικροσυμφέροντα του, κάνοντας τον έτσι στις περισσότερες των περιπτώσεων έναν καλό κομματικό πελάτη.

Από την καινούργια χρονιά λοιπόν οι εκλεγμένοι τοπικοί και νομαρχιακοί άρχοντες θα καταναλώνουν πόρους με σπατάλη στα πίτουρα, όπως γιορτές και πανηγύρια και με σιγκουινιά στο αλεύρι, που είναι τα ουσιαστικά και κρίσιμα αναπτυξιακά έργα της περιοχής τους.

Ας μας απαντήσουν όλοι αυτοί που κόπτονται για τον τόπο τους τι προσδοκούν από το τέταρτο κοινοτικό πλαίσιο στήριξης (Πακέτο Ευρωπαϊκής Ένωσης);

Άλλοι θα το καπνίσουν και αυτό το πακέτο, αλλά και ένα καλό αποτσιγάρο κανένας δεν θα το περιφρονήσει.

Ο χρόνος θα δείξει τις επιδιώξεις όλων αυτών, χωρίς να υποτιμούμε και τα πρόσωπα που πραγματικά ενδιαφέρονται για τον τόπο τους και στη προκειμένη περίπτωση είναι λιγοστοί συγκριτικά με τους αυτοκλήτους σωτήρες.

(ΛΑΟΚΟΩΝΤΑΣ)

*Τα στοιχεία του ΛΑΟΚΟΩΝΤΑ είναι γνωστά στη Συντακτική Επιτροπή

Τζουμέρκα: με το βλέμμα του ποιητή Λ. Κούσουλα

Η ανάπτυξη που μας υποσχέθηκαν και περιμέναμε χρόνια ευτυχώς δεν ήρθε. Τα Τζουμέρκα, σε πείσμα των καιρών, κράτησαν κάτι από το λευκό του χειμώνα, την ορμή της καταιγίδας, την ποίηση του Θεού που υμνεί την Άνοιξη, γεμίζοντας ξανά και ξανά την κλεψύδρα του χρόνου.

«Μια σπιθαμή πάνω απ' τα σπίατα

ο κόσμος μένει ολοκαίνουριος» (Μικρή μπαλάντα του ποιητή, σ. 173)

Η Φύση και η Ιστορία, οι δύο όψεις των Τζουμέρκων, σε κατάσταση ηρακλείτειας αρμονίας. Η Φύση έγινε ιστορία και τα έργα των ανθρώπων συμπληρώθηκαν με τον φυσικό κόσμο. Εδώ γεννιέται ο σπινθήρας της ποιητικής δημιουργίας. Οι άνθρωποι όμως συχνά δεν συμμερίζονται τον πόνο της φύσης, αλλά επιζητούν και άλλα γυρεύουν απεγνωσμένα. Η μικρότητα αντιμάχεται το μεγαλείο. Ο tempera, o mores!

«Εδώ που φώλιαζε ο μαγεμένος τα παλιά χρόνια ποιητής θρέφεται πλήρως ευχαριστημένος

ο αξιότιμος κ. εισηγητής» (Τόποι και χρόνοι, Τζουμέρκα, 1958, σ. 181)

Οι φιλόξενοι ορεσίβιοι όμως κρατούν Θερμοπύλες. Η δίκαιη μοίρα των αυτοχθόνων είναι η αρετή που σφυρηλάτησε ο τόπος και ο χρόνος, η θέληση της ζωής. Οι κάτοικοι των Τζουμέρκων είναι η ζωντανή μνήμη των βουνών και των ποταμών.

«Φάγαμε όπως βρεθήκαμε ψωμί και σταφύλια φιλεμένα στην Ήπειρο»

(Του τρένου, Γ, σ. 138)

Το φεγγάρι, «που λάμπει πιο καθαρίο από παντού», είναι η δίκαιη μοίρα των Τζουμέρκων.

Κ. Μαργώνης Φιλολόγος

Σημείωση: τα αποσπάσματα ανήκουν στη συλλογή με τον τίτλο «Ποιήματα (1962-2002)», του Λουκά Κούσουλα, εκδόσεις Δόμος, Αθήνα 2003

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ Μ. ΦΙΛΟΥ

ΤΟΥ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΕ Ο ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΡ. ΠΑΠΑΚΙΤΣΟΣ

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΑΓΝΑΝΤΙΤΩΝ ΑΘΗΝΑΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Αγναντιτών της Αθήνας, μόλις πληροφορήθηκε τον αδόκητο θάνατο του αείμνηστου **Στέφανου Μ. Φίλου**, εξέδωσε το ακόλουθο ψήφισμα:

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Αγναντιτών της Αθήνας, συνήλθε εκτάκτως το πρωί της 11-4-2007 που πληροφορήθηκε τον αδόκητο θάνατο του χωριανού μας **ΣΤΕΦΑΝΟΥ Μ. ΦΙΛΟΥ**, πρώην Προέδρου της Αδελφότητάς μας και βασικού συνεργάτη της Εφημερίδας μας "ΑΓΝΑΝΤΑ ΑΡΤΑΣ", επίτιμου Επιθεωρητή Δημοτικών Σχολείων, Συγγραφέα,

Ιστορικού και Λαογράφου και αφού άκουσε τον Πρόεδρο να εξαιρεί την προσωπικότητα, την πνευματική και κοινωνική προσφορά του εκλιπόντος προς το χωριό μας και την περιοχή μας, **εξέδωσε το εξής ψήφισμα:**

1) Αντιπροσωπεία του Δ.Σ. να παραστεί στην κηδεία του στα Άγναντα και να συνοδεύσει τον εκλιπόντα στην τελευταία του κατοικία.

2) Ο πρόεδρος του Δ.Σ. να αποχαιρετήσει τον νεκρό και να εκφράσει προς τους οικείους του τα συλλυπητήρια της Αδελφότητάς μας.

3) Το προσεχές (159) φύλλο της Εφημερίδας

"ΑΓΝΑΝΤΑ ΑΡΤΑΣ" να αφιερωθεί στη Μνήμη του.

4) Να αναρτηθεί η φωτογραφία του εκλιπόντος στα Γραφεία της Αδελφότητάς μας.

5) Αντίγραφο του παρόντος να επιδοθεί στην οικογένειά του.

6) Το παρόν να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα "ΑΓΝΑΝΤΑ ΑΡΤΑΣ" και αντίγραφο του να αποσταλεί στην Εφημερίδα "ΤΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ".

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
Χρ. Χριστοδούλου Αντωνία Σαλούρου

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΣΤΕΦ. ΦΙΛΟΥ

Ο αείμνηστος ΣΤΕΦΑΝΟΣ Μ. ΦΙΛΟΣ γεννήθηκε στα Άγναντα Άρτας το 1924 και απεβίωσε στις 10-4-2007 στην Άρτα. Την επομένη κηδεύτηκε την γενέτειρά του Άγναντα. Ήταν νυμφευμένος με τη Μαριάνθη Ν. Στεργίου, με την οποία απέκτησαν τρία παιδιά, τα οποία και προίκισαν με ανθρωπιά, παιδεία και

επιστημοσύνη.

Ήταν πτυχιούχος της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Ιωαννίνων και της διετούς Πανεπιστημιακής Μετεκπαίδευσης. Δάσκαλος από το 1948 υπηρέτησε σε διάφορα δημοτικά σχολεία της χώρας μας έως το 1976 που έγινε Επιθεωρητής δημοτικής εκπαίδευσης. Έκτοτε και μέχρι το 1982, που καταργήθηκε ο θεσμός του Επιθεωρητού, υπηρέτησε διαδοχικά στις Εκπαιδευτικές Περιφέρειες Μεγαρέλλου Κρήτης και Λευκάδος. Διακρινόταν για τις παιδαγωγικές, διδακτικές και διοικητικές του ικανότητες και αρετές και για τις ευρύτατες εγκυκλοπαιδικές του γνώσεις.

Ήταν πολυγραφότατος. Έγραψε πολλά σχολικά εγχειρίδια και βοηθήματα όπως: *Το κλειδί της Πρακτικής Αριθμητικής, 1.000 Προβλήματα Αριθμητικής, Το κλειδί της Ορθογραφίας, Μεθοδική Νεοελληνική Γραμματική, Γραμματική της Νέας Ελληνικής, Λειτουργική Γραμματική της Νεοελληνικής Γλώσσας, Μεθοδική Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής κ. ά.* Ακόμα έγραψε: *Το Χρονικό ενός Θεσμού* (αναφέρεται στο θεσμό των Επιθεωρητών Εκπαίδευσης), *Η Υπόθεση του Ναυτικού 1944-1948, Άγναντα Άρτας, Τζουμερκοχώρια, Οδηγός των απανταχού Αγναντιτών* και πολλά άλλα.

Πληθωρική επίσης ήταν η παρουσία του σε διάφορες εφημερίδες και περιοδικά, όπου δημοσίευσε πολλές μελέτες, κριτικές, επιστολές και άρθρα ιστορικού, λαογραφικού και κοινωνικού ενδιαφέροντος.

Διετέλεσε Πρόεδρος της Αδελφότητας Αγναντιτών Αθήνας και υπήρξε ένας από τους βασικότερους και τακτικότερους συνεργάτες της εφημερίδας "Άγναντα Άρτας". Ήταν από τα Ιδρυτικά Μέλη της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Τζουμέρκων, Μέλος των πρώτων της Διοικητικών Συμβουλίων και τακτικός συνεργάτης του Περιοδικού της Εταιρείας "Τζουμερκιώτικα Χρονικά".

ΟΙ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΙ ΛΟΓΟΙ

Η κηδεία του αείμνηστου Στ. Φίλου έγινε πάνδημη από τον Ιερό Ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου Αγνάτων, εν μέσω γενικού πένθους.

Τον νεκρό αποχαιρέτησαν:

1. Ο Δήμαρχος Αγνάτων κ. Χρήστος Χασιάκος.
2. Ο Εκπρόσωπος της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Τζουμέρκων κ. Νίκος Καρατζένης.
3. Ο εγγονός του, Ηλεκτρονικός Μηχανικός & Μπχ. Η/Υ, Μηνάς Λιαροκάκης
4. Ο ανειψιός του, Δάσκαλος, Βασίλειος Παπαθεοδώρου
5. Ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Αγναντιτών Αθήνας Χρ. Χριστοδούλου, ο οποίος αποχαιρέτησε τον νεκρό εκ μέρους της Αδελφότητας με τούτα τα λόγια:

"Σεβαστέ και αθημόνυτε Στέφανε.

Η Αδελφότητα Αγναντιτών Αθήνας τούτη την ιερή στιγμή βρίσκεται νοερά σύσσωμη δίπλα σου και θρηνεί απαρηγόρητη τον ξαφνικό χαμό σου... Θρηνεί τον

διακεκριμένο, τον ξεχωριστό χωριανό μας, τον οθοληρωμένο άνθρωπο, το φωτισμένο δάσκαλο και Επιθεωρητή, τον επίμονο ερευνητή, τον ταλαντούχο συγγραφέα, τον πετυχημένο πρώην Πρόεδρο της Αδελφότητάς μας, τον διεισδυτικό και ανεξάντλητο συνεργάτη της Εφημερίδας μας.

Μαζί μας σε θρηνεί όλο το χωριό μας, όλα τα Τζουμερκοχώρια, όλη η Ήπειρος!... Όλοι από σήμερα γίνουμε φτωχότεροι. Από όλους που σε γνώρισαν και συνεργάστηκαν μαζί σου, που σε μελέτησαν και σε συμβουλεύτηκαν, που σε άκουσαν και προβληματίστηκαν, παίρνεις για πάντα μαζί σου την αγάπη και την ευγνωμοσύνη τους. Παίρνεις μέσα από την ψυχή μας ένα πολύτιμο και αναντικατάστατο κομμάτι, και το παίρνεις δικαιοδικά. Σου ανήκει. Γι' αυτό το κενό που αφήνεις είναι μεγάλο και δυσαναπλήρωτο. Θα μένει συνεχώς άδεια η θέση που ο καθένας κρατούσε μέσα του για σένα.

Το πιο μεγάλο όμως κενό το αφήνεις στην βαρυνεπούσα οικογένειά σου, στη γυναίκα σου, στα παιδιά σου, στα εγγόνια σου και σ' όλους τους συγγενείς σου. Γι' αυτούς δεν υπάρχουν κατάλληλα λόγια παρηγορίας, ούτε ευχές που να απαλύνουν τον πόνο τους. Το μόνο που μπορούμε και όλοι μαζί κάνουμε τούτη την ιερή στιγμή, είναι να παρακαλούμε το Θεό να στείλει στην οικογένειά σου βάψασμο παρηγορίας. Αυτό, μαζί με την υπερηφάνεια που δικαιούται να νιώθει για σένα και για την εξαιρετική προσφορά σου στην Εκπαίδευση, στην Ιστορία, στη Λαογραφία και γενικά στον πνευματικό πολιτισμό του τόπου μας, μπορούν να μαλακώσουν τον ανθρώπινο πόνο της και να την οπλήσουν με κουράγιο και εγχαρτέρηση. Μόνο όταν σε θυμούνται όπως ήσουν, όταν νιώθουν κοντά τους την πνοή σου, όταν φυλλομετρούν τις αμέτρητες σελίδες του έργου που άφησες, θα μπορούν να σε μνύονται και να παρηγορούνται.

Αθημόνυτε Στέφανε, η προσφορά σου στον τόπο μας και στην Αδελφότητά μας, δικαιολογεί και την υπερηφάνεια και την απροσμέτρητη ευγνωμοσύνη που εμείς οι Αγναντιτίες και οι Τζουμερκιώτες θα νιώθουμε για σένα.

Σεβαστέ Στέφανε, σε διαβεβαιώνουμε ότι θα σε νιώθουμε συνέχεια δίπλα μας. Θα ζεις για πάντα μέσα από τις δικές μας τις ψυχές. Καλό σου ταξίδι".

☆☆☆

Επικήδειος λόγος του Βασιλείου Γ. Παπαθεοδώρου στην κηδεία του αείμνηστου Στέφανου Μ. Φίλου

Θεΐε,

Με πόνο ψυχής στέκομαι σήμερα μπροστά σου, από μέρος των αδελφών και των ανιψιών σου να σου απευθύνω τον τελευταίο χαιρετισμό.

Για όλους εμάς τους συγγενείς σου υπήρξες πάντοτε το σημείο της αναφοράς μας. Σου το υπόσχομαι ότι θα παραμείνεις να είσαι.

Οι γνώμες σου, οι συμβουλές σου, οι παροτρύνσεις σου, η κοινωνικότητα σου, η δημοκρατικότητα σου και όσες ακόμα αρετές συνθέτουν μια σωστή προσωπικότητα, θα μείνουν βαθιά χαραγμένες στη μνήμη μας.

Ήσουν ο σύμβουλος μας σε όλες τις αποφάσεις μας. Όλοι σε πικράναμε μα εσύ κανέναν. Όλοι σχεδόν σου οφείλουμε κάτι έως πολύ για το σημερινό μας ως το πούμε ευ ζειν μα εγώ προσωπικά και το ζειν.

Το πάθος σου για τη μόρφωση υπήρξε ανεπανάληπτο. Αφού διαπίστωσες ότι κανένας δεν επρόκειτο να σε αντικαταστήσει στη φύλαξη των προβάτων του βουνού- αν και ήσουν μόνο 15 ετών- τα πούλησες χωρίς τη συγκατάθεση των γονιών σου, παρέδωσες τα χρήματα στη μητέρα σου και κατέβηκες στην Άρτα για να συνεχίσεις τις σπουδές σου. Αυτό

σου το πάθος για μόρφωση δεν το μετέδωσες μόνο στα παιδιά σου και στα ανίψια σου, αλλά και σε όποιον νέον ή νέα γνώριζες.

Διέπρεπες σαν δάσκαλος σαν επιθεωρητής και σαν συγγραφέας. Διέπρεπες σαν άνθρωπος όπου κι αν έζησες και υπηρέτησες, μα πιο πολύ στην κοινωνία των Αγνάτων στην οποία πολλά προσέφερες κι αυτή όσο ήταν δυνατόν την αγάπη της.

Ήσουν ο άνθρωπος των αξιών και όχι του χρήματος, το οποίο άλλωστε αν το επιζητούσες θα το είχες μπόλικο.

Ήσουν ο άνθρωπος της συμβουλής, της παρότρυνσης και της παραίνεσης και όχι ο άνθρωπος της ίντριγκας και των παρασκηνίων. Ακόμη ηχούν στα αυτιά μου τα λόγια σου ότι μπορεί το νόμισμα να έχει δύο όψεις αλλά ο άνθρωπος χρειάζεται μόνο μία. Μπορεί αυτό κατά καιρούς να το πλήρως προσωρινά αλλά αργότερα δικαιώθηκες πανηγυρικά.

Ουδέποτε υπήρξες άνθρωπος της ήσσονος προσπάθειας. Η εργατικότητα σου και η μεθοδικότητα σου ήταν ανεπανάληπτες.

Η δημοκρατικότητα σου δεν ήταν μόνο τυπική και επιφανειακή. Ήταν βαθιά ριζωμένη στο είναι σου και την έκανες πράξη καθημερινά στην οικογένεια σου, στους συγγενείς, στους φίλους, στους συναδέλφους αλλά και στην ευρύτερη κοινωνία.

Έζησες με αξιοπρέπεια και μια έφυγες μ' αυτήν. Δεν έμεινες άρρωστος. Έκανες τις τελευταίες εξετάσεις στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ιωαννίνων. Μάλλον το έκανες επίτηδες για να δεις και να σε δουν όλοι οι συγγενείς- γιατί όλοι σχεδόν "κατοικούν στα Γιάννενα- και να αποχωριστούμε παντοτινά με τον καλύτερο τρόπο.

Και στη φυγή σου από τον μάταιο τούτο κόσμο τήρησες ακόμα και τη σειρά σου. Υπήρξες το πέμπτο από τα έξι παιδιά του Μιχαήλ Βασ. Φίλου και της Παναγιώτας Αθ. Ζάραγκα. Μας φεύγεις μ' αυτή τη σειρά. Σ' όλα ήσουν πάντοτε τυπικός αλλά και σ' αυτό δεν το περίμενα να το εφαρμόσεις. Μου το πες στην κηδεία της μακαρίτισσας της μάνας μου και της αδελφής σου ότι τώρα ήρθε η σειρά μου μα μου ήταν αδιανόητο να το φανταστώ.

Θεΐε μου

Να πας στο καλό και με το καλό να μας περιμένεις εκεί, όπως μας περιμένες πάντοτε εδώ, γιατί η γενιά σου σχεδόν τελείωσε και σε λίγο θα αρχίσει ο θέρους και στη δική μας

Καλό σου ταξίδι και καλή αντάμωση.

☆☆☆

ΕΙΠΑΝ ΚΙ ΕΓΡΑΨΑΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΤΕΦΑΝΟ Μ. ΦΙΛΟ:

Ο ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ:

Στέφανος Μιχ. Φίλος

Ποιος ήταν

Γεννήθηκε το απόγευμα της 6ης Σεπτεμβρίου του 1924 στην Άγναντα κι έφυγε από κοντά μας τις πρώτες πρωινές ώρες της 11ης Απριλίου του 2007 στην Άρτα στο σπίτι της κόρης του Λυδίας και του γαμπρού του Θανάση Νικολού. Ήταν το πέμπτο παιδί από τα έξι του Μιχαήλ, Βασ. Φίλου και της Παναγιώτας Αθ. Ζάραγκα κι έφυγε από κοντά μας μ' αυτή τη σειρά που γεννήθηκε.

Στην προσχολική του ηλικία γνώρισε για τα καλά τη νομαδική ζωή φτάνοντας ως την Κατούνα Ξηρομέρου μας και ο πατέρας του ήταν κτηνοτρόφος. Φοίτησε για λίγο στο δημοτικό σχολείο Αγνάτων και αποφοίτησε από το νεοσύστατο δημοτικό σχολείο Φράστων έχοντας δάσκαλο το συχωριανό του Κων/νο Βρόντο. Το 1937 εισάγεται στο ημιγυμνάσιο Αγνάτων από το οποίο αποφοιτεί το 1939. Και στα δυο αυτά σχολικά χρόνια ήταν ο πρώτος μαθητής.

➔ Το καλοκαίρι του 1939 τον στέλνουν οι γονείς του στο βουνό να φυλάξει τα πρόβατα. Πέρασαν 4 μήνες και καθημερινά διαπίστωνε ότι οι γονείς του τον προόριζαν για κτηνοτρόφο. Όταν έφτασε ο Σεπτέμβριος κατάλαβε για τα καλά ότι δεν υπήρχε γι' αυτόν ελπίδα να επουδάσει. Ρώτησε τους άλλους κτηνοτρόφους ποια είναι η τιμή των προβάτων κι όταν πέρασαν οι πρώτοι ζωέμποροι τα πούλησε και κατέβηκε στο Νιτρεποκόζ. Φτάνοντας τον ρώτησε η μητέρα του σε αστηρό ύφος:

- Πού τ' άφησες τα πρόβατα μωρέ ζαλοταραμένο και μου" ρθες εδώ;

- Μάνα τα πρόβατα τα έχω εδώ και με το δεξί του χέρι της έδειξε τη δεξιά τσέπη του παντελονιού όπου είχε τα χρήματα.

Το 1939 εγγράφεται στο γυμνάσιο Άρτας από το οποίο αποφοιτεί το 1945 με καθυστέρηση δύο ετών γιατί λόγου του ελληνοϊταλικού πολέμου και της κατοχής τα σχολεία δεν λειτουργούσαν. Στο κενό διάστημα δεν εφυσκάζει. Εργάζεται σαν εργάτης στο Αβγό Ιωαννίνων και στη συνέχεια σαν σημειωτής στην εργολαβία κατασκευής του δρόμου από Βίγλα μέχρι Μέρτζιανη Κονίτσας στο Ραφτανίτη εργολάβο Γιάννη Παπαστεργίου.

Το 1945 εισάγεται με μεγάλη ευκολία στη Ζωσιμαία Παιδαγωγική Ακαδημία Ιωαννίνων από την οποία αποφοιτεί το 1947. Τα χρήματα για τις σπουδές του τα δανείζεται σε λίρες και όταν αργότερα θα διοριστεί θα τα επιστρέψει. Από το 1947 ως το 1948 που στρατεύεται εργάζεται σαν ζευγολάτης με τα βόδια του πατέρα του ή σαν αγωγιάτης με τα μουλάρια των μεγαλύτερων αδελφών.

Τον Απρίλιο του 1947 κατατάχθηκε στο ΚΒΕ Κορίνθου για να εκπληρώσει τη στρατιωτική του θητεία, μετά τη διετή υποχρεωτική αναβολή την οποίαν επήρε με την ένδειξη "αδυναμία εξέως"!!!

Μετά την τετράμηνη βασική εκπαίδευση πήρε απόσπαση για το 528 τάγμα πεζικού στα Ιωάννινα. Από εκεί ακολουθεί την πορεία Γράμμος- Δυτική Μακεδονία- Βίτσι-Σινιάτικο- Πελοπόννησο- Ήπειρος- Γράμμος- Φλώρινα- Κοζάνη- Μπελές. Έζησε όλη τη φρίκη του αδελφοκτόνου εμφυλίου. Σε μια από τις πάμπολλες μάχες που πήρε μέρος στο ύψωμα Κουρία τον Αύγουστο του 1949 τραυματίστηκε στο δεξιό μηρό.

Η επαγγελματική του σταδιοδρομία αρχίζει με το διορισμό του στους Κτιστάδες για ένα εξάμηνο και για μια εξαετία 1950-56 στη Σγάρρα. Το 1956 ύστερα από επιτυχείς εξετάσεις εισάγεται στο Μαρσάλειο διδασκαλείο για διετή μετεκπαίδευση. Από το 1958 έως το 1963 υπηρετεί στα Στρανά. Το 1963 μετατίθεται στην Άρτα και υπηρετεί στο 2° και στο 6ο σχολείο από μια διετία στο καθένα.

Το 1967 εγκαταστάθηκε οριστικά στην Αθήνα. Υπηρετούσε για μια εξαετία στο 100° σχολείο, για μια διετία στο 37° και στο τέλος για ένα χρόνο στο Γ Δάφνης.

Το 1976 προάγεται χωρίς αίτηση του- σε επιθεωρητή Α" και τοποθετείται στον Άγιο Νικόλαο Κρήτης για μια πενταετία και στη συνέχεια για μια διετία στη Λευκάδα απ" όπου και συνταξιοδοτείται το Νοέμβριο του 1982 λόγω της καταργήσεως του θεσμού.

Κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής του σταδιοδρομίας ανέπτυξε πλούσια συνδικαλιστική δράση. Διετέλεσε αντιπρόεδρος του διδασκαλικού συλλόγου Άρτας-απολύθηκε από τη Χούντα- πρωτοστάτησε στην ανατροπή του κουντικού Δ.Σ. της Δ.Ο.Ε., κατάρτισε με ευθύνη του το πρώτο δημοκρατικό μετά τη χούντα ψηφοδέλτιο υπό τον Παναγιώτη Καζαντζή και ήταν ο μοναδικός χρηματοδοτής για τη έκδοση της εφημερίδας "ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ".

Όλους αυτούς τους αγώνες τους έκανε από ανιδιοτέλεια γιατί πίστευε βαθιά σ' αυτό που λέγεται δημοκρατία. Θα μπορούσε αν λειτουργούσε για ίδιον όφελος το 1975 που ήταν υπεύθυνος της κατάρτισης του ψηφοδελτίου της Δ.Ο.Ε, να συμπεριλαμβάνει και τον εαυτό του- παίρνοντας μάλιστα και το αξίωμα του αντιπροέδρου- και να μην τον εξοστρακίσουν αργότερα σαν επιθεωρητή στην Κρήτη αλλά κάπου κοντά ή μέσα στην Αθήνα.

Όταν μετά την κυβερνητική αλλαγή του 1981 διαπίστωσε ότι αρκετοί δάσκαλοι υμνητές της χούντας έγιναν σύμβουλοι υπουργών και υφυπουργών εξερράγη πραγματικά όχι γιατί ήθελε να γίνει σύμβουλος- ποτέ δεν του άρεσε να είναι υποτακτικός- αλλά γιατί διαπίστωνε για ακόμα μια φορά ότι στη ζωή "τα πάσης φύσεως κολοκύθια πάντοτε θα επιπλέουν.

Οι ενέργειες του ήταν άμεσες. Στέλνει επιστολή στον υφυπουργό Μόραλη-επιθεωρητή ακόμα- και την απάντηση του την επιστρέφει στον υφυπουργό ως απαράδεκτη γιατί στη θέση πληροφορίες υπήρχε όνομα δασκάλου στενού συνεργάτη της χούντας. Αργότερα ο κ. υφυπουργός θα διαπιστώσει τα λάθη του αλλά και την ικανότητα του Στέφανου Φίλου και στέλνει το μεγάλο παιδαγωγό και σύμβουλο του Θεόφραστο Γέρο να τον πείσει να πάρει μέρος στα σχολικά προγράμματα. Αν δεν τον σεβόταν σαν παιδαγωγό το Θεόφραστο Γέρο, θα τους είχε διαβολοστείλει και τους δυο αλλά το αρνείται με ευγενικό τρόπο.

Εκδίδει το βιβλίο "Τέλος ενός θεσμού", και καταγράφει ονομαστικά το βίο και την πολιτεία του καθενός. Όσοι απ' αυτούς δεν κατείχαν πολιτικά θέση σιώπησαν. Οι υπόλοιποι που τις κατείχαν για να δικαιολογηθούν στους προϊσταμένους τους πολιτικούς, τον οδήγησαν στα δικαστήρια απ' όπου αθώωθηκε πανηγυρικά.

Έγινε πανελλαδικά γνωστός στη σχολική κοινωνία και όχι μόνο, από το σχολικό βοήθημα το "Κλειδί της αριθμητικής", το οποίο είχε μεγάλη κυκλοφορία.

Η ευρύτερη ελληνική κοινωνία τον γνώρισε από το βιβλίο του "Υπόθεση του Ναυτικού". Η έρευνα του και η μεθοδικότητα του προκάλεσαν το ενδιαφέρον του τότε πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου, ο οποίος έδωσε εντολή στον αρχηγό του Πολεμικού Ναυτικού για την αποκατάσταση των 130 αξιωματικών και υπαξιωματικών, οι οποίοι συνελήφθησαν, προφυλακίστηκαν, βασανίστηκαν και 22 από αυτούς εκτελέστηκαν στο Γουδί την 25-6/48, ως δόλοφθορείς του Ναυτικού. Για το θέμα θα επανέλθω.

Πρωτοτύπησε ως προς τον τρόπο συγγραφής των ιστορικών-λαογραφικών βιβλίων των χωριών και των ευρύτερων περιοχών με τα βιβλία "Άγναντα" και "Τζουμερκοχώρια", τα οποία και δώρισε στην Αδελφότητα Αγναντιτών Αθηνών. Ιδιαίτερα όταν αναφερόταν στο βιβλίο του "Άγναντα" έλεγε χαριτολογώντας: "Αυτό μου έφαγε 10 χρόνια από τη ζωή μου".

Υπήρξε άνθρωπος ανίσχυρος και ακούρατος για τη μάθηση. Το 1960 κάνει ατομική βιβλιοθήκη, πράγμα που δεν είχε κανένας στα Τζουμέρκα και το σπίτι του γίνεται κέντρο διερχομένων από τους μαθητές γυμνασίου και άλλους.

Έγραψε συνολικά 46 βιβλία διαφορετικού περιεχομένου και δύο ακόμη βρίσκονται υπό έκδοση, 31 ανακοινώσεις-επιστολές παιδαγωγικού περιεχομένου, 3 διαλέξεις, 13 δημοσιεύσεις σε περιοδικά επτά από τις οποίες στον Οικονομικό Ταχυδρόμο, 161 επιστολές σε διάφορες εφημερίδες και 25 επιστολές στις αθηναϊκές εφημερίδες ΝΕΑ, ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΕΘΝΟΣ και ΒΗΜΑ.

Ο Στέφανος Φίλος παντρεύτηκε το 1952 τη Μαριάνθη Μ. Στεργίου με την οποία απέκτησε τρία παιδιά-το Δημήτρη φαρμακοποιό, τον Παναγιώτα πολιτικό μηχανικό και τη Λυδία νηπιαγωγό.

Αγαπητέ αναγνώστη,

Μέσα απ' αυτές τις λίγες γραμμές προσπάθησα να εξιστορήσω τη ζωή του χωρίς συναισθήματα και προκαταλήψεις. Αυτά τα αφήνω σε άλλους.

Αυτός ήταν ο Στέφανος Μικ. Φίλος.

Αυτός ήταν ο θεός μου και όσο θα ζω θα είμαι περήφανος γι' αυτόν.

☆☆☆

• Ο εκδότης κ. Γ. Αναστασάκης στο 40ήμερο μνημόσυνο:

Κυρίες και Κύριοι

Συμπληρώνονται σήμερα σαράντα ημέρες που ο ξεχωριστός μας φίλος και ακούρατος εραστής της Παιδείας και της Εκπαίδευσης, Στέφανος Φίλος, δεν υπάρχει πια ανάμεσα μας.

Ξημερώματα Τετάρτης 11 Απριλίου, απροειδοποίητα, αθόρυβα με ιδιαίτερη διακριτικότητα αλλά και αδικαιολόγητη βιασύνη, σέλωσε το άλογο του, καβάλησε σ' αυτό και προστάζοντάς το επιτακτικά, έφυγε από κοντά μας αναζητώντας με το ανήσυχο μυαλό του, παραδεισένιους τόπους και καλύτερους ανθρώπους.

Το αθόρυβο πέρασμα του από τον ύπνο στον θάνατο, αναφισβητήτα αποτελεί την μέγιστη ανταμοιβή την οποία επιφυλάττει η θεά τύχη στους καλούς ανθρώπους. Δίκαια λοιπόν ο αγαπητός μας Στέφανος δεν πρέπει να θεωρείται πεθαμένος αλλά "κεκοιμημένος" και εμείς καρτερικά θα προσδοκούμε στην αφύπνησή του. Ανάδυνο λοιπόν και ειρηνικό το τέλος του, σε αντίθεση με την ανήσυχη και πολυκύμαντη ζωή του.

Εγώ τον γνώριζα και συνεργαζόμουν μαζί του τριάντα πέντε ολόκληρα χρόνια. Πολλοί από εσάς τον ζήσατε, τον γνωρίσατε ή ακούγατε για αυτόν πολλά περισσότερα χρόνια. Γι' αυτό δεν ήρθα σήμερα εδώ "να κομίσω γλαύκα εις Αθήνας" κατά το κοινώς λεγόμενο, αλλά ούτε και καταθέσω ένα επιπλέον στέφανο για τον αγαπητό μας Στέφανο. Ήλθα για να τελέσω κι εγώ μαζί με όλους εσάς, και τους λοιπούς απουσιάζοντες φίλους του και προπάντων μαζί με την βαρυνενούσα οικογένεια του, ένα μνημόσυνο σιωπής στην ιερή μνήμη του, και να ευχηθούμε όλοι μαζί καλή συνέχεια του έργου του στους τόπους που διάλεξε να πάει.

Τον αξέχαστο Στέφανο δεν τον έκανα φίλο μου τυχαία, αλλά ούτε και από την μια στιγμή στην άλλη. Η εκτίμηση, η εμπιστοσύνη, το αγαθοποίο πνεύμα και η ανιδιοτέλεια που επικρατούσε μεταξύ μας θεμελίωσαν, εδημιούργησαν και εσφυρηλάτησαν μία αμφιδρόμη και σθεναρή σχέση, η οποία με το πέρασμα του χρόνου αντί να φθείρεται αυξανόταν και χαλυβδωνόταν. Για μένα υπήρξε πραγματικός δάσκαλος σε πολλά θέματα. Στο πρόσωπο του γνώρισα τον καλό συνεργάτη τον έμπιστο φίλο, τον αλάνθαστο σύμβουλο, τον ανιδιοτελή Έλληνα, τον υποδειγματικό οικογενειάρχη, τον φιλόστοργο πατέρα, τον καλοκάγαθο παππού, αλλά και τον ανήσυχο, τον επινοητικό και δραστή-

ριο εκπαιδευτικό του οποίου το δραστικό βεληνεκές και η ευρυμάθειά του ξεφευγαν από τα όρια της σχολικής τάξης και επεκτεινόταν στα πλάτη και τα μήκη ολόκληρης της Ελλάδος.

Όπου και αν υπηρέτησε, εδημιούργησε έργο θετικό και απαράγραπτο. Το αγαθοποίο, διδακτικό και διοικητικό του έργο στην ιδιαίτερη πατρίδα μου στην περιφέρεια της Κρήτης καθώς και των Ιονίων νήσων που είχε την τύχη να υπηρετήσει, παρά το πέρασμα του χρόνου, παραμένει ακόμα υποδειγματικό και πάντα επίκαιρο. Το πλούσιο και πολυδιάστατο συγγραφικό του έργο, για το οποίο ως εκδότης, νομιμοποιούμαι να ομιλήσω, κατέχει πρωτεύουσα θέση στο μυαλό και την καρδιά του βιβλιόφιλου αναγνωστικού κοινού. Ποιος μαθητής ή δάσκαλος ή γονιός που μελέτησε την πρακτική αριθμητική του, δεν μυήθηκε στα μυστικά της και δεν απομυθοποίησε τις δυσκολίες και τους φόβους του; Ποιος μελέτησε τις Γραμματικές του Αρχαίας και νέας Ελληνικής και δεν διόρθωσε την εκφορά και τη γραφή του λόγου του; Ποιος από σας που άνοιξε το βιβλίο του με τον τίτλο "ΑΓΝΑΝΤΑ" δεν αντίκρισε το γενεαλογικό του δένδρο λεπτομερέστατο και δεν αισθάνθηκε τις ρίζες και τα κλαδιά του να απλώνονται μέσα στην καρδιά του και στη θύμηση του δεν αποτυπώθηκαν, πρόσωπα, ιστορίες, θρύλοι και μνήμες ενός παλιού καλού καιρού;

Πολλοί και διακεκριμένοι επιστήμονες κατάγονται από την περιοχή των Τζουμέρκων. Όμως μόνον ο αξέχαστος Στέφανος Φίλος στο βιβλίο του με τον τίτλο "Τζουμερκοχώρια" κατέγραψε με παραστατικότητα, γλαφυρότητα και λυρισμό την Ιστορία τους, το βίο, την πολιτεία και τα βάσανα αυτών των ζωμάχων που αν και απομακρυσμένοι από τα κέντρα λήψεων αποφάσεων, αν και ξεχασμένοι και αδικημένοι από τους εκάστοτε κυβερνώντες εξασκολεύθουν "να φυλάττουν Θερμοπούλες" και να παίζουν σπουδαίο ρόλο με την εργατικότητα τους στην εξέλιξη της Εθνικής Οικονομίας.

Όμως ο αξέχαστος φίλος μας Στέφανος δεν έχει να επιδείξει μόνο συγγραφικό και διοικητικό έργο. Έχει να επιδείξει και σπουδαία εθνική δράση.

Με το τέλος του πολέμου διορίζεται ως δημοδιδάσκαλος και το έτος 1951 παντρεύεται την Μαριάνθη Στεργίου όμορφη νέα και πλουτισμένη με πολλές αρετές και αποκατάχτη της τα τρία τους παιδιά, την Αξιαγάπητη Τζίνα τα οποία αποτελούσαν για αυτόν το Α και το Ω της ζωής του. Η σκληρή μοίρα του αποστέρησε την χαρά και την ικανοποίηση να τα καμαρώσει επαγγελματικά και οικογενειακά αποκαταστημένα που τόσο επιθυμούσε.

Δεν θα ήθελα να σας κουράσω άλλο. Όμως θα ήταν ασυγχώρητη παράληψη μου να μην αναφερθώ και σε μία άλλη "ηρωική" κατά την άποψη μου πράξη στην οποία τον οδήγησε ο υψηλός δείκτης δικαιοσύνης, το χρέος προς την αλήθεια και η χρόνια αγανάκτηση που τον είχε κυριέψει. Έτσι αποφάσισε την συγγραφή ενός ιστορικού βιβλίου με τίτλο "Η Δίκη του ναυτικού" μέσα στις σελίδες του οποίου ο αναγνώστης διαπιστώνει την επιβράβευση των "ημετέρων" και των επίορκων αξιωματικών. Την συγκάλυψη των εγκληματικών ενεργειών τους, την κατασκευή ενόχων και τον διασφυρισμό έντιμων αξιωματικών. Την λασπολογία που τους επεφύλαξε "η τότε επίσημη ηγεσία" και τις παραδειγματικές και εξοντωτικές τιμωρίες με τις οποίες "η ευχαριστώσα πατρίδα" τους επιβράβευσε.

Όμως, κατά θεϊαν πρόνοιαν, ο αλησμόνητος Στέφανος Φίλος με την διερευνητική του γραφήδα ρίχνει άπλετο φως στην όλη υπόθεση, δεν συγκάλυπτει, δεν χαρίζεται σε κανένα και η αλήθεια δεν αργεί να λάμψει. Τόσον οι αναγνώστες όσον και το επίσημο κράτος, έστω και ετεροχρονισμένα, πληροφορούνται όλη την αλήθεια και επαινούνη δημοσίως και συχαίρουν ιδιαίτερος τον θαρραλέο συγγραφέα αυτής της θλιβεράς και σκόπιμα κακοποιημένης ιστορίας.

Αυτός σε μεγάλη περιληψη και χωρίς διάθεση ωραιοποιήσεως ήταν ο αξέχαστος Στέφανος Φίλος. Ο Φίλος μου και φίλος σας με το Φ κεφαλαίο. Εμείς όλοι που τον ζήσαμε θα τον θυμόμαστε πάντα με τις καλύτερες αναμνήσεις, με τις ωραιότερες εντυπώσεις, με βαθύ σεβασμό και με μεγάλη ικανοποίηση, γιατί είχαμε την τύχη να τον έχουμε φίλο και συνεργάτη.

Συχνά από τα μάτια μας θα κυλά ένα δάκρυ και οι δεήσεις μας για την ανάπαυση της ψυχής του θα αποτελούν για μας ευάρεστη ικανοποίηση και ευχάριστη επικοινωνία μαζί του.

Ας είναι ελαφρύ και ζεστό το χρώμα της Ηπειρωτικής γης που τον σκέπασε.

Και, εδώ σεμνά και ταπεινά, πρέπει να σταματήσω, γιατί φοβούμαι ότι κι αν 'πα, πως θα τον αδικήσω.

☆☆☆

• Ο ανηψιός του, καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου, κ. ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΦΙΛΟΣ:

Δυό λόγια για το θείο

Στέφανο Φίλο

δάσκαλο, ερευνητή, συγγραφέα, ιστορικό ...

Έφυγε ξαφνικά για το ταξίδι που ήξερε ότι ➔

→ θάρθει η ώρα του. Το ήξερε από ρεαλισμό και όχι από μοιρολατρία και φρόντιζε να μην αφήνει τη ζωή να φεύγει ανεκμετάλλευτη. Μέχρι την τελευταία στιγμή, κάθε μέρα όλο και κάτι πρόσθετε στο πολύτιμο για όλους μας υλικό του. Και βέβαια, δεν έφυγε ..εντελώς. Κι αυτό, αφού από καιρό είχε φροντίσει να δημιουργήσει ένα πολύ μεγάλο έργο που έχει καταγραφεί στη σύγχρονη τοπική, και όχι μόνο, ιστορία. Έργο που έχει ήδη χρησιμοποιηθεί από πολλούς και θα χρησιμοποιηθεί από πολύ περισσότερους στο μέλλον. Πολλοί θα γράψουν για το πρόσωπό του και για το έργο του. Εγώ νοιώθω την ανάγκη να γράψω δυο λόγια για το θείο Στέφανο καταρχήν σε τούτο το φύλλο εφημερίδας που ο ίδιος είχε στηρίξει τόσο πολύ, όσο το διάστημα από την ίδρυσή της μέχρι σήμερα και βέβαια και την περίοδο που κι εγώ ήμουνα στο ΔΣ.

Ο θείος ο Στέφανος αφενός ήταν όντως προικισμένος με κάποια ιδιαίτερα ταλέντα και αφετέρου καλλιέργησε κάποια πολύ καλά στοιχεία γνώσεων και χαρακτήρα. Και πρέπει να νοιώθουμε όλοι τυχεροί που χρησιμοποιήσαμε αυτά τα ταλέντα του και τις γνώσεις του με τον τρόπο που το έκανε. Αυτή η σπάνια μνήμη, η ερευνητική μεθοδικότητα, η τεράστια υπομονή και η προσεκτική κρίση συνδυάστηκαν με τον καλύτερο τρόπο για να έχουμε όλοι μας την ευκαιρία να απολαμβάνουμε το έργο του και να δείχνουμε στα παιδιά μας κάτι δικό μας, κάτι των πατεράδων μας. Και η ενασχόληση του θείου με αυτό τον θησαυρό της τοπικής κληρονομιάς δεν ήταν για την προβολή του ούτε βέβαια για οικονομικούς λόγους. Τα πίστευε ως χρήσιμα και απαραίτητα να γίνουν από τη γενιά του, μιας και η άντληση τέτοιων στοιχείων για μας τους νεότερους θα ήταν προφανώς αδύνατη.

Αναφέροντας κάποιες από τις πολλές χαρακτηριστικές στιγμές που θα μπορούσα να αναφέρω για το θείο Στέφανο, θα διάλεγα:

- την απάντησή του, που μου είχε κάνει ιδιαίτερη εντύπωση τότε που την έδωσε, προ εικοσαετίας περίπου, στο ερώτημα "Στέφανε συνταξιοδοτήθηκες?". Η απάντησή του ήταν "Συνταξιούχος του δημοσίου, ναι. Συνταξιούχος της ζωής, όχι." Και η τελευταία εικοσαετία μας απέδειξε ότι όντως δεν υπήρξε ποτέ συνταξιούχος της ζωής.

- μια άλλη εικόνα κάποιο βράδυ μεγαλοβδόμαδου μέσα στην εκκλησία στο χωριό, μόλις τέλειωσε η λειτουργία, τον βλέπω να κάνει δυο βήματα μπροστά, να ρωτάει κάτι ένα γέροντα (μάλλον πληροφορία για τα γενεαλογικά δέντρα) να βγάζει διακριτικά από την τσέπη του χαρτί και να το σημειώνει. Μετά από λίγο, ένα βήμα μπροστά, στον άλλο γέροντα, επόμενη ερώτηση..

- την λεπτομερή αναφορά ιστορικών στοιχείων που από μνήμης παρέθετε στην επιτροπή τοπωνυμίων (επιτροπή Μπαμνινιώτη) και μάλιστα και στοιχείων που αφορούσαν και άλλες περιοχές, σε άλλα μέρη της Ελλάδας.

- Την ακούραστη συνεργασία του με τον αδελφό μου το Γιώργο για την τακτοποίηση υλικού για το λεύκωμα του χωριού.

Πιο προσωπικές αναμνήσεις και εμπειρίες έχω βέβαια πολλές, ζεστές κι ευχάριστες. Από την πεντάτομη εγκυκλοπαίδεια που μου στείλε στο χωριό όταν ήμουν μαθητής δημοτικού και τα προβλήματα της πρακτικής αριθμητικής που έλυνα κάποια Σαββατοκύριακα που έμενα στο σπίτι του στην Αθήνα ως μαθητής γυμνασίου μέχρι τις πάμπολλες τηλεφωνικές επικοινωνίες μας ("Γιάννη, ο Στέφανος. Χρόνια πολλά για τη Ναταλία. Σήμερα είναι κανονικά η γιορτή της. Βέβαια ξέρω έχει και δεύτερο όνομα, της γιαγιάς της, Σταυρούλα..." ή "Γιάννη, ο Στέφανος. Σήμερα πέθανε στην Άρτα ο .. (ακολουθούν κάποια στοιχεία)" ή "Γιάννη, ο Στέφανος. Ξέρεις μήπως αν ο γαμπρός του .. είναι από το ...μέρος;" .. Αυτές οι συχνές τηλεφωνικές επικοινωνίες θα μου λείψουν. Νοιώθω όμως τυχερός για τον πραγματικό θησαυρό που μας έχει αφήσει ο θείος και έχω στη βιβλιοθήκη του σπιτιού μου, αλλά και του γραφείου μου.

Κι αν αυτός ο "άλλος κόσμος" είναι όπως πολλοί πιστεύουν ή φαντάζονται (κάτι σαν συνέχεια ή αντίμωμο) τότε μέχρι να βρεί, πέρα από τους συγγενείς και φίλους, όλους αυτούς που τα ονόματά τους είχε ξετρυπώσει από παλιά βιβλία, από αρχαία υπηρεσιών και από μαρτυρίες γεροντότερων για να τα καταχωρίσει στα βιβλία, τότε θάναι για πολύ καιρό απασχολημένος...

Για μας πάντως, κάποια στοιχεία του είναι καλό να αποτελούν υπόδειγμα ζωής. Να είναι διδάγματα για τους νεότερους, όπως αφενός η κοινωνικότητα και οι επαφές, (σε κάθε ηλικία, ακόμη και όταν στη σημερινή ζωή πολλοί νοιώθουν μεγάλο το βάρος των υποχρεώσεων, η ελκρινής και φιλική κοινωνικότητα μπορεί να βοηθήσει και τους ίδιους και τους άλλους) και αφετέρου η μη συνταξιοδότηση από τη ζωή και η ενασχόληση με χρήσιμες ή ευχάριστες δραστηριότητες κοινωνικής ευαισθησίας και δράσης. Και η αιδελοφότητά μας, που τόσο αγάπησε και στηρίξε και ο θείος Στέφανος δίνει μια τέτοια ευκαιρία.

Σίγουρα θα μας λείψεις θείε Στέφανε. Όμως καιρόμασε που σε είχαμε θείο και σε ευχαριστούμε για όσα μας άφησες...

☆☆☆

• **Ο τέως Λυκειάρχης κ. ΓΙΩΡΓΟΣ ΖΩΚΑΡΗΣ, στην εφημερίδα "ΠΡΩΪΝΟΣ ΛΟΓΟΣ" Ιωαννίνων:**

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΦΙΛΟΣ, Ένας μεγάλος παιδαγωγός

Πέρασε από την χωροχρονική παροδικότητα στον πνευματικό κόσμο της αιωνιότητας ο Στέφανος Φίλος, ένας άνθρωπος φωτισμένος και χαρισματικός που, κυριολεκτικά, αφοσιώθηκε ολόψυχα στην ηθικοπνευματική συγκρότηση όχι μόνον των μαθητών του, αλλά όλου του μαθητοκόσμου της χώρας, αφού, με τα πολύτιμα σχολικά βιβλία που συνέχεια εξέδιδε, δεν παρείχε μόνον γνώσεις αλλά διεισδύωνε και το ήθος των νέων.

Γεννημένος για να θωρακίζει ηθικοπνευματικά τους νέους.

Ελεύθερη σκέψη. Διάνοια ανοιχτή πάντα και ανήσυχη. Επίμονος ο προβληματισμός του για την ουσιαστική μόρφωση των μαθητών. Παρέβλεπε συχνά ξεπερασμένα και ξέπνοα προγράμματα, αναχρονιστικές οδηγίες, βιβλία τυποποιημένα, για να κρατήσει έξω από τα στεγανά του πνευματικού εγκλωβισμού, ελεύθερη και παράγωγική τη σκέψη των μαθητών του. Την ίδια τακτική ακολούθησε και ως γενικός σύμβουλος, γιατί πίστευε ότι οι τύποι και τα στενά πλαίσια περιχαρακώνουν και κοιμίζουν το πνεύμα.

Αυτό το πνεύμα εκφράζεται και από τα ποικίλα σχολικά πονήματα που έγραψε αυτός ο ακαταπόνητος εργάτης του πνεύματος. Αξιόλογες είναι και οι δύο υπέροχες μονογραφίες που αφιέρωσε στη γενέτειρά του, τα ιστορικά Αγναντα της Ηπείρου.

Με χαρά και ευτυχία είδε τα παιδιά του να διαπρέπουν στην κοινωνία αλλά και άπειρους μαθητές του να στελεχώνουν «*το κοινωνικό γίγνεσθαι*» κατέχοντας επιφανείς θέσεις. Η οικογένειά του και το μέγα πλήθος των μαθητών του, που γνώρισε και μοιλάστηκε από το πνεύμα του και το παιδαγωγικό του πάθος, θα κρατούν στη μνήμη τους το δάσκαλο, τον πατέρα, τον πνευματικό ηγέτη που αναλώθηκε για τον άνθρωπο, οραματιζόμενος έναν ελεύθερο, πνευματικό και γεμάτο ανθρωπιά κόσμο.

☆☆☆

• **Η χωριανή μας φιλόλογος - συγγραφέας Κα ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΖΟΛΩΤΑ:**

Τετάρτη 11 Απριλίου 2007

Στέφανε,
Μαθαίνοντας το θάνατό σου αισθάνθηκα σαν να γύρισε το χωριό μας ανάποδα.

Ήσουν -και θα είσαι- ένα ημιαπόστολο έργο!

Ήσουν μια ολοφώτεινη δυνατή παρουσία.

Και τώρα μέσα σε μια στιγμή έγινες μια παντοτινή ΑΠΟΥΣΙΑ.

Στέφανε, ό,τι και να πω τώρα, εσύ δεν θα τ' ακούσεις.

«Γιατί είσαι πια νεκρός...νεκρός για πάντα...».

☆☆☆

• **Ο ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΡ. ΠΑΠΑΚΙΤΣΟΣ:**

Ο ΣΤΕΦΑΝΟΣ Μ. ΦΙΛΟΣ

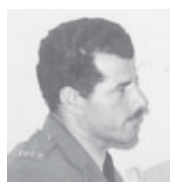
Ο συγχωριανός, ο φίλος, ο συνεργάτης

Ο Στέφανος Μ. Φίλος, Εκπαιδευτικός - Επίτιμος Επιθεωρητής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, έντονη και διακεκριμένη πνευματική προσωπικότητα, σφριγηλός και ακμαίος ως την τελευταία του πνοή, γεμάτος ζωή και δράση, όρθιος και νηφάλιος, με εκρηκτική έφεση για προσφορά στον τόπο μας και γενικότερα στην κοινωνία, έκανε το τελευταίο του οδοιπορικό και εγκαταστάθηκε ήδη στη γειτονιά των Αγγέλων, στην Αιωνιότητα.

Ο ευρυστήριος και οραματιστής Δάσκαλος και Παιδαγωγός, ο πνευματικά σπινθηροβόλος άνθρωπος, ο επίμονος ιστορικός ερευνητής, ο πολυγραφώτατος και διεπιστημονικός συγγραφέας και δημοσιογράφος, ο πολυφραδής και πολυφόρος Αγναντίτης και Τζουμερκιώτης ΣΤΕΦΑ-

Αυτοί που δεν φεύγουν...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΣΕΚΗΣ

Αναμνήσεις, συναισθήματα και βιώματα που προέρχονται από την παιδική μας ζωή, όλα αυτά ανάκατα, μας καθοδηγούν και, πολλές φορές οριοθετούν τη σκέψη, την αποδοχή και την εκτίμησή μας για πολλά πρόσωπα.

Μικρά παιδιά στην Άγναντα. Χαρακτηριστικό μας οι σκανταλιές και οι διαβολιές. Άλλοι δέχονταν τις πράξεις μας γελώντας, μερικοί όμως ήταν αυστηροί και ενίοτε...μη μας πιάσουν στα χέρια τους. Φωτιά που μας έκαψε!

Η εξουσία, η Αστυνομία ήταν απόλυτη. Κυνηγητό να δουν τα μάτια σας. Φωτιά έβγαζαν τα πόδια μας από το τρέξιμο.

Είχαμε και εμείς την αγριάδα μέσα μας, άπαστα κατόικια να πούμε.

Κατά κοινή ομολογία ένας χωροφύλακας κατόρθωσε να μας καταλάβει και να μας προσεγγίσει. Μας ζέστανε με την παρουσία του, μας ορμήνευε και μας νρέμπσε. Γι'

ΝΟΣ ΦΙΛΟΣ, δε βρίσκεται πια ανάμεσά μας!... Έφυγε αφνίδια!... Όμως, με τη σκληρή, μεθοδική και παραγωγική εργασία του κατάφερε να αφήσει πίσω του ανεξίτηλα τα σημάδια της λαμπρής πορείας τους. Άφησε στις βιβλιοθήκες και στις ψυχές μας, αλλά και σε όλο το ξέφωτο των Τζουμερκών, ορθάνοιχτους και προσπιούς τους δροσερούς κρουούς του πνεύματός του, για να τους προσεγγίζουν και να δροσίζονται απ' αυτούς οι γενεές των Τζουμερκιωτών. Μπόρεσε και ανέβασε στην ψηλότερη κορυφή των Τζουμερκών και άφησε εκεί ολόγυρα αναμμένη μια πολύ βαριά και πολύκλωνη πνευματική δάδα, για να παίρνουν φως από αυτή οι επιγενόμενοι, ώστε να μην ψηλαφίζουν στα θεοσκότεινα να βρουν τις βαθύτερες ρίζες τους.

Ο αείμνηστος Στέφανος Φίλος καταξιώθηκε με το έργο του και δικαίως έγινε για τους Αγναντίτες και όλους τους Τζουμερκιώτες λαμπρό σημείο αναφοράς και πρότυπο πνευματικότητας, ερευνητικότητας, αγωνιστικότητας και προσφοράς προς την ιδιαίτερη Πατρίδα μας, προς τον τόπο μας. Έγινε σύμβουλος και οδηγός των πνευματικά ομοδρόμων του που, ακολουθώντας τις πατημασιές του, προσπαθούν να πορευτούν και προς άλλες ανεξίτηλες ακόμη πτυχές της τοπικής μας Ιστορίας.

Έκανε το καθήκον του προς την κοινωνία, προς το χωριό μας Άγναντα, προς τα Τζουμερκοχώρια και προς την Ελλάδα με τον ίδιο ζήλο, με την ίδια αγάπη, με το ίδιο ενδιαφέρον και με την ίδια αγωνία που το έκανε και για την οικογένειά του η οποία, μέσα στον άφατο πόνο της για το άξαφνο και άκαιρο ταξίδι του, δικαιούται να είναι υπερήφανη για τη γόνιμη ζωή του και για την πνευματική και κοινωνική προσφορά του.

Όσοι από εμάς είχαμε το προνόμιο να μας τιμά με τη φιλία και την εκτίμησή του, προσθέτουμε στο βαρύτατο πένθος και τον αβάσταχτο πόνο της οικογένειάς του και τον δικό μας ψυχικό πόνο και προσευχόμαστε στο Θεό, εκείνον μεν να τάξει "εν σκηναίς δικαίων", εκείνη δε να παρηγορήσει και να οπλίσει με κουράγιο και υπομονή, για να μπορέσει με το χρόνο να επουλώσει την ήδη αιμάσσοσα πληγή της ψυχής της, ώστε αδιάκοπα να τον θυμάται και να σεμνύεται για την προσφορά του.

Αιώνια του η Μνήμη... Ας είναι ανάλαφρο και ευωδιαστό το χώμα της Αγναντίτικης γης που τον φιλοξενεί στα σπλάχνα της. Του το χρωστάει!...

☆☆☆

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ

• Αντί στεφάνου στη μνήμη του Στέφανου Μ. Φίλου προσφέρουν χρηματικό ποσό για την επανέκδοση του βιβλίου (Το γενεαλογικό δέντρο)

Οι συγγενείς και φίλοι	
1) Εβέν Φίλου - Κ. Γιαννούπουλος	50
2) Ηλίας και Γεωργία Φίλου	50
3) Μιχάλης - Κυριακή Φίλου	50
4) Θανάσης - Βαγγελιώ Φίλου	50
5) Ιωάννης και Σταυρούλα Γιαννάκη	50
6) Άρης και Μηνάς Λιαροκάκης	100
7) Οικογένεια Κώστα Νικοπού	50
8) Γιαννάκης Παύλος του Γεωργίου και Γιαννάκη Μαρία του Παύλου στο νουνό τους ...	100
9) Στρατής Φιλιππίτης και Γεώργιος Αναστασάκης εκδότες	100
10) Οικογένεια Μπούσιου Νίκου	50
11) Οικογένεια Αποστόλη Λιόλη	20
12) Πολιτιστικός Σύλλογος Παλαιοχωρίου	30
13) Χριστοδούλου Χρήστος	20
14) Αδεφότητα Αγναντιτών Ιωαννίνων	40
15) Παπακίτσος Χρήστος και Κωννος του Αρ.	50
16) Ζιάβρας Βασίλ. - Μπαζούκα	20
17) Γεωργονίκος Βαγγέλης	30
18) Μπαζούκας Θανάσης	20
ΣΥΝΟΛΟ	880*

* Το ποσό αυτό δεν έχει δοθεί στην Αδεφότητα.

• Ο χωριανός μας κ. Κων. Ι. Χάρος διαθέσει για τους σκοπούς της Αδεφότητας Αγναντιτών Αθήνας το ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη του Στέφανου Μ. Φίλου.

αυτό τον αγαπούσαμε υπερβολικά. Αργότερα παντρεύτηκε με τη χωριανή μας Δήμητρα Κράτβαρη, έκανε εξαίρετη οικογένεια και αληθινά αγάπησε το χωριό και όλους τους χωριανούς.

Εμάς, πάντως σαν παιδιά μας έβλεπε. Και δόστού συμβουλές στο τάβλι. "Δεν παίζεται έτσι. Έλα να σε μάθω..." Εξαιρετος ταβλαδόρος, παθιασμένος παίκτης θα έλεγα.

ΗΤΑΝ ο Γιάννης ο Μπασέκης, ο φίλος ο Γιάννης.

ΕΙΝΑΙ πάντα μαζί μας, ο γλυκός άνθρωπος, ο Γιάννης. Γι' αυτό και εγώ δεν μπορώ να γράψω νεκρολογία.

Απλά, εκφράζω τα συλλυπητήρια μου στους συγγενείς του.

Το μνημόσυνο θα το κάνω το καλοκαίρι στο καφεενείο του μπάμπη Μήτσου.

Θα δω με ποιον θα παίξω τάβλι στο όνομά του.

Είναι τόσο πολλοί οι ταβλαδόροι. Σαν τον Γιάννη όμως κανένας!

Χρίστος Α. Τούμπουρος